

01.06.2022

Ärende/11

§ 148

Ledamoten Petrus Pennanens motion om att utveckla småbåtstrafiken

HEL 2021-011261 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande två hemställningsklämmor:

- 1 Stadsfullmäktige ber staden utreda möjligheterna att muddra Skatuddens kanal för småbåtstrafik.(Petrus Pennanen)
- 2 Stadsfullmäktige förutsätter att staden utreder möjligheten att utöka de sätt som används för vinterförvaring av båtar.(Silja Borgarsdottir Sandelin)

Behandling

Hemställningsklämmor

Ledamoten Petrus Pennanen understödd av ledamoten Silja Borgarsdottir Sandelin föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige ber staden utreda möjligheterna att muddra Skatuddens kanal för småbåtstrafik.

Ledamoten Silja Borgarsdottir Sandelin understödd av ledamoten Otso Kivekäs föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att staden utreder möjligheten att utöka de sätt som används för vinterförvaring av båtar.

Stadsfullmäktige godkände stadsstyrelsens förslag.

Omröstningsordning

Hemställningsklämmorna togs separat upp till omröstning.

01.06.2022

Ärende/11

Omröstningar

4 omröstningen

Ledamoten Petrus Pennanens förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Ledamoten Petrus Pennanens förslag till hemställningskläm
NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 51

Alviina Alametsä, Outi Alanko-Kahiluoto, Silja Borgarsdóttir Sandelin, Maaret Castrén, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Mia Haglund, Sandra Hagman, Juha Hakola, Joel Harkimo, Shawn Huff, Nuutti Hyttinen, Anniina Iskanius, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Erkki Karinoja, Marko Kettunen, Otso Kivekäs, Laura Kolbe, Pia Kopra, Sini Korpinen, Heimo Laaksonen, Minna Lindgren, Otto Meri, Nina Katariina Miettinen, Sami Muttilainen, Seija Muurinen, Björn Månsson, Tuomas Nevanlinna, Kimmo Niemelä, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Mikko Paunio, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Mika Raatikainen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Pirkko Ruohonen-Lerner, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Ilkka Taipale, Byoma Tamrakar, Pilvi Torsti, Elina Valtonen, Maarit Vierunen

Blanka: 31

Mukhtar Abib, Hilikka Ahde, Mahad Ahmed, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Elisa Gebhard, Atte Harjanne, Eveliina Heinäluoma, Fardoos Helal, Titta Hiltunen, Ville Jaloaara, Jukka Järvinen, Elina Kauppila, Laura Korpinen, Ajak Majok, Petra Malin, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Amanda Pasanen, Mari Rantanen, Nasima Razmyar, Pekka Sauri, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Erkki Tuomioja, Reetta Vanhanen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Frånvarande: 3

Mari Holopainen, Mikael Jungner, Minja Koskela

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Petrus Pennanens förslag till hemställningskläm.

5 omröstningen

Ledamoten Silja Borgarsdóttir Sandelins förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Ledamoten Silja Borgarsdóttir Sandelins förslag till hemställningskläm

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 76

Mukhtar Abib, Hilikka Ahde, Mahad Ahmed, Alviina Alametsä, Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Maaret Castrén, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Elisa Gebhard, Mia Haglund, Sandra Hagman, Juha Hakola, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Eveliina Heinäluoma, Fardoos Helal, Titta Hiltunen, Shawn Huff, Nuutti Hyttinen, Anniina Iskanius, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Erkki Karinoja, Elina Kauppila, Marko Kettunen, Otso Kivekäs, Laura Kolbe, Pia Kopra, Laura Korpinen, Sini Korpinen, Heimo Laaksonen, Minna Lindgren, Ajak Majok, Petra Malin, Nina Katariina Miettinen, Sami Muttilainen, Seija Muurinen, Björn Månsson, Tuomas Nevanlinna, Kimmo Niemelä, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Amanda Pasanen, Mikko Paurio, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Mika Raatikainen, Mari Rantanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Pirkko Ruohonen-Lerner, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Pekka Sauri, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Ilkka Taipale, Byoma Tamrakar, Pilvi Torsti, Erkki Tuomioja, Elina Valtonen, Reetta Vanhainen, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen

Nej-röster: 1

Otto Meri

Blanka: 5

Pentti Arajärvi, Ville Jalovaara, Osmo Soininvaara, Sinikka Vepsä, Ozan Yanar

Frånvarande: 3

Mari Holopainen, Mikael Jungner, Minja Koskela

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Silja Borgarsdóttir Sandelins förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Petrus Pennasen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Petrus Pennanen och 14 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden för att utveckla småbåtstrafiken bygger lättillgängliga och för alla båtförare öppna bryggor till öar och förtöjningsplatser till kobbar, på vilka det är tillåtet att stiga i land samt att staden muddrar upp Skattuddens, Busholmens och Fiskehamnens kanaler så att de är tillräckligt djupa för småbåtar.

Stadsstyrelsen understöder förslaget om att staden inrättar förtöjningsplatser och allmänna gästbryggor för småbåtar på utflyktsöar och de största öarna med tjänster som ligger utanför Helsingfors.

Med tanke på småbåtförare kan skärgården göras mer tillgänglig genom att bygga nya och iståndsätta befintliga bryggor eller öppna privathyrda bryggor för allmänheten. Rekreativöarnas tillgänglighet förbättras även genom snabbare och lättare åtgärder, såsom med hjälp av båtringar och bojar. Bojar placeras på ankarplatser i anslutning till båtringar vid stadens rekreativöar. I fortsättningen har staden för avsikten att ha mer omfattande information på sin webbplats om de tjänster som erbjuds på de öar som är öppna för rekreativbruk.

Nu utvecklar Helsingfors havsområdena aktivt. På många öar, såsom Kalvholmen, Mjölö och Skanslandet, har staden under senaste åren vidtagit åtgärder som främjar småbåtlivet. På Skanslandet finns det ca 50 båtplatser avsedda för förtöjning av småbåtar och på Kalvholmen femton. Antalet bryggplatser ökas eller kajer iståndsätts bl.a. på Vaktolmen och Takvedaholmen. På Hemholmen, Västra Jungfruholmen och Järpholmen utreds behovet av platser för bojar utöver de befintliga båtringarna.

En underhålls- och utvecklingsplan har utarbetats för den östra skärgården. Planens centrala princip är att förbättra tillgängligheten av friluftsoarna samt att förbättra möjligheterna att stiga i land och friluftstjänsterna på friluftsoarna. Avsikten är att det vid alla viktigaste friluftsoar som staden förvaltar i framtiden finns bryggor eller bojar som passar för småbåtar.

Staden strävar aktivt efter att förbättra förutsättningarna för småbåtlivet på sina öar, men markägarskapet i Helsingfors skärgård har delats

mellan flera olika aktörer. Endast en del av öarna är sådana att de kan användas fritt och att det är möjligt att utveckla friluftstjänster. I synnerhet i den östra skärgården finns gott om friluftsoar som är avsedda för rekreationsbruk. Så kallade allemansöar finns på olika håll i skärgården. Det är inte motiverat att förbättra tillgängligheten på sådana öar som har begränsad användning, såsom fridlysta fågelskär och militäröar.

Målet med havsstrategin är att förbättra användningen av skärgården för rekreation, men också att trygga bevarandet av skärgårdsnaturen och skärgårdens kulturarv och därtill hörande livsmiljöer. I praktiken betyder det att tillgängligheten utvecklas i synnerhet på de öar där naturen och kulturarvsobjekten tål ökat slitage, erosion och störningar, förändringar i landskapet, nedskräpning och förändringar i undervattensnaturen. En av de största faktorerna som hotar fågelarter som häckar i skärgården är oavsiktliga störningar som rekreationsanvändningen medför på häckningsöar och -skär.

Vid sidan av att öka antalet bryggor föreslås i motionen att staden muddrar upp Skattuddens, Busholmens och Fiskehamnens kanaler. För att muddra i närheten av befintliga konstruktioner krävs alltid en mer omfattande strukturell granskning och ganska sannolikt också ändringar i de omgivande konstruktionerna för att inte riskera säkerheten. I vissa kanaler är berget så nära botten att en fördjupning förutsätter sprängning. Det räcker inte nödvändigtvis med muddring för att förbättra förutsättningar för småbåtstrafiken i kanalerna, eftersom broarna som löper över kanalerna är låga. För närvarande är det inte möjligt att muddra kanalerna och det ingår inte i investeringsprogrammet.

Stadsmiljönämnden samt kultur- och fritidsnämnden har gett utlåtanden i ärendet. Svaret stämmer överens med utlåtandena.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Petrus Pennasen aloite

Sökande av ändring

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

01.06.2022

Ärende/11

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsfullmäktige 18.05.2022 § 118

HEL 2021-011261 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet på förslag av ordföranden.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 02.05.2022 § 325

HEL 2021-011261 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 08.02.2022 § 76

HEL 2021-011261 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään kolmea keskeistä toimenpidettä Helsingin saariston saavutettavuuden ja pienveneliikenteen kehittämi-

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

seksi: pienveneiden kiinnityspaikkojen lisäämistä, kaikille avoimien ja helposti saavutettavien laitureiden lisäämistä saarissa sekä Katajano-kan, Jätkäsaaren ja Kalasataman kanavien ruoppaamista riittävän syväksi pienveneilylle.

Kaupunkiympäristölautakunta kannattaa pienveneiden kiinnityspaikkojen ja kaikille avoimien käynti- ja vieraslaitureiden lisäämistä Helsingin edustan retkeilysaariin ja suurimpiin saariin, joissa on palveluja. Pienveneilyä edistäviä toimenpiteitä on viime vuosien aikana tehty monissa Helsingin edustan saarissa, muun muassa Vasikkasaassa, Isosaassa ja Vallisaassa. Itäiseen saaristoon on laadittu hoito- ja kehittämissuunnitelma, jonka keskeisenä periaatteena on retkeilysaarten saavutettavuuden, rantautumismahdollisuuksien ja virkistyskäyttöpalveluiden parantaminen. Tavoitteena on, että tulevaisuudessa kaikissa tärkeimmissä Helsingin kaupungin omistuksessa ja hallinnoimissa retkisaarissa on pienveneille soveltuvat laiturit tai poijupaikat.

Aloitteessa esitettyjen kanavien ruoppaaminen vaatii lisäselvityksiä. Ruoppaukset olemassa olevien rakenteiden läheisyydessä edellyttävät aina laajempaa rakenteellista tarkastelua ja melko todennäköisesti myös muutoksia kanavia ympäröiviin rakenteisiin.

Tällä hetkellä kanavien ruoppaaminen ei ole mahdollista eikä se sisälly investointiohjelmaan.

Helsingin merellinen strategia

Merellisen strategian tavoitteena on parantaa kaupungin merellisten kohteiden saavutettavuutta ja saariston palveluja sekä edistää merellisiä tapahtumia. Helsingin merialueiden kehittäminen etenee tällä hetkellä aktiivisesti. Pitkään Helsingin saariston yleinen virkistyskäyttö oli painottunut muutamaa isompaa saareen, kuten Suomenlinnaan, Pihlajasaareen ja Mustasaareen. Viime vuosina on avautunut uusia saaria kaupunkilaisten käyttöön, esimerkiksi Lonna, Vallisaari, Kuninkaansaari ja Isosaari. Tällä hetkellä aktiivisen merellisen virkistykseen piirissä on 12 saarta tai saariryhmää.

Saarten maanomistusolot ja käyttö

Helsingin kaupunki pyrkii parantamaan pienveneilijöiden pääsyä saariin omistamallaan ja hallinnoimallaan saarilla. Helsingin saariston maanomistus on kuitenkin jakautunut usealle taholle. Valtio ja kaupunki ovat suurimpia yksittäisiä maanomistajia. Valtion maat ovat osittain puolustusvoimien käytössä ja niiden hallinta on jakautunut Senaatti-kiinteistöjen ja Metsähallituksen kesken. Puolustusvoimien hallinnassa olevat saaret ovat suljettua sotilasaluetta. Muita merkittäviä maanomistajia ovat muun muassa Helsingin seurakuntayhtymä. Osa saa-

ristosta on yksityisten omistamaa ja kesäasumiskäytössä. Saaristossa on myös kesämajoja, yksityisiä kesähuviloita ja järjestöjen, yhdistysten sekä yritysten virkistys- ja koulutuskeskuksia. Osa kaupungin saarikiinteistöistä on vuokrattu muun muassa veneily- ja kalastusseuroille, muut saaret ovat virkistys- tai luonnonsuo-jelukäytössä.

Saarista vain osa on avoimessa käytössä ja sellaisia, joihin on mahdollista kehittää retkeily- ja virkistyspalveluita ja lisätä niitä palvelevia rakenteita, kuten laitureita. Virkistyskäyttöön tarkoitettuja retkeilysaaria on runsaasti erityisesti itäisessä saaristossa ja niin sanottuja jokamiessaaria on eri puolilla saaristoa. Rajoitetun käytön saariin, joita ovat muun muassa rauhoitetut lintuluodot ja sotilaskäytössä olevat saaret, ei ole tarkoituksenmukaista parantaa saarten saavutettavuutta.

Merellisen strategian tavoitteena on saariston saarien avaamisen ja virkistyskäytön parantamisen lisäksi turvata saaristoluonnon ja saariston kulttuuriperinnön ja siihen liittyvien elinympäristöjen säilyminen. Käytännössä tämä tarkoittaa saavutettavuuden ja virkistyskäytön kehittämistä erityisesti niissä saarissa, joissa luonto ja kulttuuriperintökohdet kestävät lisääntyvää kulutusta, eroosion ja häirinnän lisääntymistä, maisemien muuttumista, roskaantumista ja vedenalaisen luonnon muutoksia.

Saaristoluonto on Helsingissä säilynyt melko hyvin ja saaristossa esiintyy runsaasti uhanalaisia ja harvinaisia luontotyyppejä. Erityisesti rantojen luontotyyppit kuten hiekkarannat ja erilaiset merenrantaniityt kestävät huonosti kulutusta ja saariin rantautumista. Helsingin merialue saaristoinen on monipuolisen ja poikkeuksellisen arvokkaan pesimälinnuston elinympäristö. Pesimälinnustoon kuuluu runsaasti uhanalaisia ja muualla Itämeren piirissä voimakkaasti taantuneita lajeja. Saaristossa pesivien lintulajien yksi merkittävimmistä uhkatekijöistä on tahattoman häiriön syntyminen pesimäsaarille ja -luodoille virkistyskäytön seurauksena.

Pienveneilijöiden palvelut ja niiden kehittäminen

Helsingin saaristossa on monta toimijaa. Helsingin kaupungin omistamien saarten hallinnointi on ajan mittaan jakautunut usealle eri toimialalle ja palvelulle. Suurin osa Helsingin merellisestä huollosta on tällä hetkellä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan vastuulla. Etenkin laiturien osalta hallinnointi jakautuu usealle vastuutaholle. Osa laitureista on myös yksityisille ja yhteisöille vuokrattuja laitureita, joihin ei ole vapaata pääsyä. Kaupunkiympäristön toimiala hallinnoi 21 saarta, joista vain osassa on huoltotarvetta. Toimiala tilaa myös 24 luonnonsuojelusaaren tai saarissa sijaitsevan luonnonsuojelualan huollon. Toimialan vastuulla on lisäksi kaksi kesämajasaarta Satamasaari ja Pikku Satamasaari.

Viime vuosien aikana on helpotettu pienveneilyä muun muassa Vasikasaassa. Aiemmin saari on ollut pääosin kesämajakäytössä. Kaikille veneilijöille avoin käyntilaituri rakennettiin 2020. Vartiosaareen on suunnitteilla olemassa olevan yhteyslaiturin kunnostus.

Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omistamia retkeilysaaria on kaksi Helsingin saaristoalueella, Kalliosaari ja Pikku Leikosaari. Saaret ovat hyvin varustettuja retkisaaria retkipalveluineen ja niihin on kaikilla vapaa pääsy. Molempiin saariin pääsee rantautumaan pienveneillä.

Tavoitteena on, että tulevaisuudessa kaikissa tärkeimmissä Helsingin kaupungin omistuksessa ja hallinnoimissa retkisaarissa on pienveneille soveltuvat laiturit tai poijupaikat. Saarten saavutettavuuden parantamisessa otetaan huomioon erilaiset retkeilijät, kuten reittiveneellä liikkuvat kaupunkilaiset, veneilijät, purjehtijat, lapsiperheet, liikuntarajoitteiset, melojat ja soutuveneellä liikkuvat, jotta mahdollisimman monella kaupunkilaisella olisi mahdollisuus päästä virkistäytymään saaristoon.

Pienveneilijöiden näkökulmasta saariston saavutettavuutta voidaan parantaa uusien retkilaiturien rakentamisella, olemassa olevia laitureita kunnostamalla tai avaamalla yksityiseen käyttöön vuokrattuja laitureja kokonaan tai osittain yleiseen käyttöön. Virkistysaarten saavutettavuutta parannetaan myös nopeammilla ja kevyemmilla toimenpiteillä, kuten kiinnittymisrenkaiden ja poijujen avulla. Poijuja sijoitetaan ankkuripaikoille kaupungin virkistysaarten kiinnittymisrenkaiden yhteyteen. Melojien rantautumisen helpottamiseksi on suunnitteilla melontalaitureita ja melojien rantautumiseen soveltuvien rantapaikkojen merkitsemistä erityisesti suojaisan itäisen saariston saarikohteisiin. Uusista, virkistyskäyttöön avattujen saarten palveluista on jatkossa tarkoitus tiedottaa entistä kattavammin kaupungin nettisivuilla.

Itäiseen saariston retkisaarilla, Kotiluodolla, Läntisellä Neitsytsaarella ja Pihlajaluodolla selvitetään poijupaikkojen tarvetta jo olemassa olevien kiinnitysrenkaiden lisäksi. Erityisesti Vuosaaren edustalla olevan Malakasaaren retkeilypalveluita ja laitureita on tarkoitus parantaa lähivuosien aikana. Vartiosaaren virkistyspalvelujen parantamisen yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota kaikille avoimien laitureiden ja kiinnitysapaikkojen lisäämiseen.

Katajanokan, Jätkäsaaren ja Kalasataman kanavien parantamisen mahdollisuudet

Aloitteessa esitetään kolmen kanavan ruoppaamista riittävän syväksi pienveneilylle. Ruoppaukset olemassa olevien rakenteiden läheisyydessä edellyttävät aina laajempaa rakenteellista tarkastelua, lisäselvityksiä ja melko todennäköisesti myös muutoksia kanavia ympäröiviin rakenteisiin, jotta niiden toiminta ja turvallisuus eivät vaarannu. Joissain tapauksissa, kuten Katajanokan kanavassa, on kallio lähellä pohjaa,

jolloin väylän syventäminen edellyttäisi louhintaa. Kanavien pohjassa on myös paikoitellen pilaantunutta maa-ainesta, joka edellyttäisi toimenpiteitä, jos syventämiseen ryhdyttäisiin. Ruoppaus ei myöskään toimenpiteenä yksin välttämättä riittäisi kanavien veneilymahdollisuuksien parantamiseen, koska kanavien ylittävien siltojen alituskorkeudet ovat matalat.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä kulttuurin- ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija: 310 38540
tuuli.ylikotila(a)hel.fi
Eero Sihvonen, projektinjohtaja, puhelin: 310 39448
eero.sihvonen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 18.01.2022 § 10

HEL 2021-011261 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi kaupunginhallitukselle asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan näkemyksen mukaan saariston veneilymahdollisuuksien kehittäminen on kannatettavaa virkistystoiminnan edistämistä. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa saariston virkistyskäytön mahdollisuuksien vahvistamista, johon lähivuosina parhaan mahdollisuuden tarjoaa Itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen. Helsingin kaupunkiympäristölautakunnan 22.6.2021 hyväksymän Itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelman toteuttamisen myötä yhä useammalla on pääsy kaupungin omistamiin saarikohteisiin, joissa parannetaan myös pienveneiden kiinnittäytymismahdollisuuksia. Toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus edellyttää tiivistä yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelman ensimmäisten toimenpiteiden toteutus alkaa 2022 kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja kaupunkiympäristön toimialan yhteistyössä. Toimenpiteet koskevat mm. saarten saavutettavuuden ja rantautumismahdollisuuksien parantamista. Tavoitteena on, että kaikissa tärkeimmissä retkisaarissa on pienveneille soveltuvat laiturit tai poijupaikat sekä myös melojien ran-

tautumispaiikat merkittynä. Laituripaikkoja lisätään tai laitureita kunnostetaan käyttöön mm. Vartiosaassa ja Malkasaassa. Kotiluodolla, Läntisellä Neitsytsaarella ja Pihlajaluodolla selvitetään poijupaikkojen tarvetta jo olemassa olevien kiinnitysrenkaiden lisäksi.

Itäisessä saaristossa toimenpiteiden keskeisenä tavoitteena on lisääntyvän virkistyskäytön ja luontoarvojen yhteensovittaminen sekä ratsujien etsiminen siihen, miten saariston potentiaalia voidaan hyödyntää kestäväällä tavalla. Helsingin merialue saaristoinen on monipuolisen ja suojelullisesti hyvin arvokkaan pesimälinnuston elinympäristö. Saaristossamme pesivä lintulajisto on kansainvälisestäkin vertailtuna poikkeuksellisen monipuolinen eri pääkaupunkialueiden keskinäisessä vertailussa. Meillä Helsingissä pesivään saaristolinnustoomme kuuluu runsaasti uhanalaisia ja muualla Itämeren piirissä voimakkaasti taantuneita lajeja. Saaristossamme pesivien lintulajien yksi merkittävimmistä uhkatekijöistä on tahattoman häiriön syntyminen pesimäsaarille ja -luodoille virkistyskäytön seurauksena. Helsingin kaupunki on nykyisessä luonnonsuojeluohjelmassa rauhoittanut ja rauhoittamassa useita kaikkein tärkeimpiä merilinnustomme pesimäsaaria mairinnousulta häiriöherkimpään pesimäaikaan. Näiden lisäksi kaupungin luontotietojärjestelmässä on tunnistettu joukko muita tärkeitä pesimäsaaria ja linnuille ravintoa tarjoavia tärkeitä matalikkoja, joille häiriön syntymistä tulee pyrkiä välttämään merellisen virkistyskäytön suunnittelussa. Linnuston lisäksi virkistyskäyttö ja veneily vaikuttavat saariston kasvillisuuteen. Itäisen saariston saarilla tehdyissä luontoinventoinneissa erittäin uhanalaisten luontotyyppien joukossa olivat mm. hiekkarannat, joiden kasvillisuus on samalla erityisen alttiita mairinnousun aiheuttamalle kulumiselle ja siksi pienveneiden kiinnittäytymistä on tärkeää ohjata vain siihen soveltuville kohteille.

Kanavien käyttömahdollisuuksien parantaminen

Aloitteessa esitetään Katajanokan, Jätkäsaaren ja Kalasataman kanavien ruoppaamista riittävän syväksi pienveneilylle. Kyseessä ovat Katajanokan kannaksen halkaiseva matala kanava Pohjoissatamasta Linnanaltaaseen, Jätkäsaaren kanavalla tarkoitetaan Ruoholahden kanavaa ja Hietalahden ja Ruoholahden kanavan yhdistävä alikulkua, joka on jo pienveneellä kuljettavissa. Kalasataman kanavilla tarkoitetaan Sompasaarenkanavaa sekä Nihdinkanavaa.

Ruoppaukset olemassa olevien rakenteiden läheisyydessä edellyttävät aina laajempaa rakenteellista tarkastelua ja melko todennäköisesti myös muutoksia kanavia ympäröiviin rakenteisiin, jotta niiden toiminta ja turvallisuus ei vaarannu. Esimerkiksi Nihdinkanavan syventäminen edellyttäisi rantamuurien perustamista syvemmälle eli rakentamista uudelleen. Sompasaarenkanavassa tilanne on vastaava kuin Nihdinkanava-

van kohdalla ja siellä lisähaastetta tuottaa lisäksi kanavan keskellä sijaitseva voimajohtopylväs. Katajanokan sillan kohdalla on kallio lähellä pohjaa ja myös Nihdissä syventäminen edellyttäisi louhintaa. Kanavien pohjassa on myös paikoitellen pilaantunutta maa-ainesta, joka edellyttäisi toimenpiteitä, jos syventämiseen ryhdyttäisiin. Ruoppaus ei myöskään toimenpiteenä yksin välttämättä riittäisi kanavien veneilymahdollisuuksien parantamiseen, koska kanavien ylittävien siltojen alituskorkeudet ovat matalat.

Pohjoisrannan ja Eteläsataman välillä on kuitenkin nykytilanteessakin toimiva veneysteys ja Kalasataman kanavien käytettävyyden merkitys veneilyyn kasvaa mahdollisesti siinä vaiheessa, kun Merihaansilta valmistuu. Kalasataman kanavien tilannetta voi tarkastella uudelleen, kun silta on valmistunut.

Viestintä ja yhä parempi yhteistyö saariston eri toimijoiden välillä edistää virkistyskäyttöä

Vuosittain kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan viestintäpalveluissa huomioidaan myös merellinen Helsinki ja sen monet mahdollisuudet ja palvelut kaupunkilaisille. Omaehtoisen liikunnan ja liikkumisen lisääminen on nostettu Helsingin liikuntapalveluiden ydintehtäviin, joten luonnollisesti veneilykaudella myös viestinnässä kohdistetaan resursseja muun muassa Helsingin saariston palvelujen esille tuomiseen. Lisäksi meillä on mittava liikuntapalveluiden verkkosivu-uudistus, joka valmistuessaan helpottaa myös merellisen Helsingin palveluiden löytämistä. Saaristo-oppaassa on merkitty kiinnitysrenkaat ja rantautumissunnat ja tämän tiedon jakaminen verkkosivuilla on jatkossakin tärkeää.

Helsingin saariston maanomistus on jakautunut usealle taholle ja Helsingin saaristossa on monta toimijaa. Valtio ja kaupunki ovat suurimpia yksittäisiä maanomistajia. Muita merkittäviä maanomistajia ovat mm. Helsingin seurakuntayhtymä. Osa saaristosta on yksityisten omistamaa. Osa kaupungin saarikiinteistöistä on vuokrattu mm. veneily- ja kalastusseuroille, muut saaret ovat virkistys- tai luonnonsuojelukäytössä. Helsingin kaupungin omistamien saarten hallinnointi on myös ajan mittaan jakautunut usealle eri toimialalle ja palvelulle. Suurin osa Helsingin merellisestä huollosta on tällä hetkellä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan vastuulla, mutta eteenkin laituriensa osalta hallinnointi jakautuu usealle vastuutaholle. Helsingin kaupunki on parantanut yhteistyötä saaristossa toimivien ja maata omistavien tahojen kanssa, jotta saariston kohteet ja palvelut olisivat yhä paremmin asukkaiden käytössä. Kaupungin sisäistä yhteistyötä on myös parannettu erityisesti viestinnässä sekä huollon- ylläpidon kehittämiseksi.

Uudenmaan virkistysalueyhdistys ylläpitää Helsingin itäisessä saaristossa sijaitsevien Pikku Leikosaaren ja Kalliosaaren ulkoilu- ja virkis-

tyspalveluita. Palvelutarjontaan kuuluvat hyvin hoidetut keittokatokset, käymälät, laiturit, levähdyspaikat ja sauna. Viestintäyhteistyötä Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen kanssa vahvistetaan, jotta tieto virkistysalueyhdistyksen kohteista saavuttaa helsinkiläiset paremmin. Uudenmaan virkistysalueyhdistys on Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan kuntien yhteistyöelin, jonka tarkoituksena on turvata ja kehittää jäsenkuntien asukkaiden virkistysmahdollisuuksia.

Viime vuosien aikana Helsingin lähisaaristossa on avattu useita uusia saarikohteita virkistyskäyttöön tai parannettu jo olemassa olevien saarien retkeilymahdollisuuksia. Vallisaari avattiin yleisölle 2016, Isosaari 2017, Vasikkasaaren retkeilymahdollisuuksien vahvistamista on tehty 2019 alkaen ja Vartiosaaren retkeilymahdollisuudet ovat parantuneet vuosina 2020–21 tehdyn kehittämistyön ansiosta. Esimerkiksi Vallisaarella on kiinnittymismahdollisuus noin 50 pienveneelle ja Vasikkasaarella on noin 15 ilmaista venepaikkaa. Vartiosaaren on päässyt jo kaksi kesäkautta sähköaluksella, jonka saa käyttöönsä kutsuliikennepalveluna ja joka toteutettiin OmaStadi – osallistuvan budjetoinnin kautta. Vastaavaa kutsuvenepalvelua sekä myös telttailumahdollisuuksien kehittämistä on tarkoitus tehdä osana osallistuvan budjetoinnin toteuttamista myös Itäisessä saaristossa.

Lausunnon valmistelua on tehty yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi
Minttu Perttula, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36171
minttu.perttula(a)hel.fi